

**БЪЛГАРСКА АГЕНЦИЯ ПО БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА**

✉ Гр. София, 1606, бул. "Пенчо Славейков" № 15А
☎ +359 (0) 2 915 98 20, 📠 +359 (0) 2 954 95 93, www.babh.government.bg

**Обобщени данни на Фокалните Центрове на Европейския орган за
безопасност на храни за замърсяване с полихлорирани бифенили (PCBs) в риби и
препоръките на национално ниво за консумацията
на замърсени с PCBs храни**

1. *Въведение*

През 2005г. в сладководни риби от река Рона, Франция са установени високи концентрации на полихлорирани бифенили (PCBs) по течението към гр. Лион. Нивата на PCB надвишават установените регулаторни норми за храни. Предприети са понататъшни изследвания, по препоръка на Френската агенция за безопасност на храни, околна среда и условия на труд (Anses). Резултатите довеждат до забраната на местно ниво на консумацията и търговията на всички видове риба от река Рона от гр. Лион до Средиземно море. Бързо е установено, че замърсяване с PCBs също така се наблюдава и при други реки във Франция. В последствие Министерът на околната среда, заедно с министъра на здравеопазването и земеделието приема национален план за действие спрямо замърсяването с PCBs. Този план включва национално изследване за наличието на по-високи нива на PCBs в кръвта на тази част от населението, консумираща редовно сладководни риби от различни региони в сравнение с тези, за които такава консумация не е характерна. Изследването е ръководено от Anses съвместно с Френския институт по общественото здраве по молба на Министерството на здравеопазването. Участие са взели около 600 души. Крайните резултати са налични на френски език на уеб страницата на Anses и скоро ще бъдат публикувани и на английски език.

2. *Данни за PCBs получени посредством Фокалните Центрове на EFSA*

Проведена е консултация посредством националните Фокални Центрове на Европейския орган за безопасност на храни - EFSA, по въпроса как на национално ниво се решават проблемите свързани със замърсяване с PCB. Проучването е предприето с цел установяване на определена мярка за честота на консумация на сладководни риби с висока биоакмулираща способност без риск за здравето за дълъг период от време.

Много Европейски страни са въвели препоръки за свободния риболов с цел ограничаване на консумацията на определени видове сладководна риба във връзка с тяхното замърсяване с PCBs или други потенциални замърсители (напр. метилживак). Те допълват основните препоръки за консумацията на риба.

В **Белгия** не се препоръчва да се консумират змиорки и хищни риби, уловени в реките.

В **Люксембург** не се препоръчва консумацията на змиорки. Съветват се консуматорите да ограничат консумацията на бяла риба (от свободен риболов) до един път на месец. Също така, не се препоръчва храненето на деца с тези два вида риба.

В **Холандия** не се препоръчва консумацията на змиорки (от свободен улов). Най-общо за населението се препоръчва да не се консумират мазни риби повече от четири пъти на седмица (и не повече от два пъти за бременни жени) поради възможното им замърсяване с диоксини и PCBs.

Във **Великобритания** е осъществена оценка на риска на местно ниво в сладководните басейни с високо ниво на замърсяване. Където е необходимо са отправени препоръки да не се консумира замърсена риба. Такива подходи са възприети и в Белгия, Норвегия и Словакия. Най-общо във Великобритания са отправени съвети към населението да не се консумира мазна риба повече от четири пъти за седмица (не повече от два пъти на седмица за млади момичета и жени в детеродна възраст).

В **Германия**, Федералния институт за оценка на риска съветва въвеждането на препоръки, целящи да ограничат консумацията на мазни риби, които могат да съдържат значителни количества PCBs, и по специално консумацията на змиорки. Тези препоръки са дискутирани на регионално ниво.

В **Швейцария**, след доказването на нива на замърсяване на сладководни риби в много реки (Бирс, Сарин), Федералното бюро по околна среда е препоръчало деца, юноши до 18-години и жени в детеродна възраст да не консумират риба от местата, където средните нива на замърсяване надвишават 8 pg TEQ₁₉₉₈/g PF. За останалата част от населението се препоръчва максимална честота на консумация от 0.5 до 1.5 пъти на седмица, в случай че замърсяването не надвишава 25 pg TEQ₁₉₉₈/g сурово тегло. Над тази стойност, консумацията на сладководна риба не се препоръчва за всички групи от населението.

В **Норвегия**, не се препоръчва да се консумира повече от веднъж на месец щука, костур (при размери над 25см), дива пъстърва и съомга (над един килограм). Консумацията на дроб от риба и съответните продукти не се препоръчва от определени замърсени райони. Отправени са препоръки към бременни жени и кърмачки да не консумират щука, костур с размер по-голям от 25см, дива пъстърва и съомга повече от килограм, дроб от риба и продукти от тях.

Риба от Балтийско море и Скандинавските езера

В **Швеция** и **Финландия** до края на 2011г. е разрешена от Европейската Комисия търговията с херинга, съомга и дива пъстърва, замърсена над регулаторните норми (съобразно Регламент 1881/2006) при положение че, са отправени препоръки по отношение на честотата на консумация, особено за млади момичета и жени (NFA 2007). Препоръчва се да не се консумират тези видове от Балтийско море или други замърсени региони повече от веднъж месечно. Тези съвети към консуматорите са валидни още за херинга над 17см и щука, уловена в морето или в сладководни басейни. Останалата част от населението не бива да консумира тези видове повече от веднъж на седмица.

3. Заключение

Повечето страни са въвели по-строги препоръки за ограничена консумация при момичета и жени в детеродна възраст, бременни и кърмачки в сравнение с

останалата част от населението. Много често, съветите са за избягване на консумацията на сладководни риби, потенциално замърсени с PCBs. В Балтийско море и някои езера на Финландия или Швеция препоръките са за консумация максимум веднъж на месец. За останалата част от населението препоръчваната честота варира между веднъж седмично в областите с умерено замърсяване (Швейцария, Балтийско море) и веднъж месечно (Норвегия, Люксембург). Тези препоръки са понякога само за сладководни басейни, а друг път за всички мазни риби. Змийорките често са разглеждани отделно. По-стриктни препоръки понякога има за консумацията на черен дроб от риба.